

מסורת הש"ס

א) וי'ל והתנא' (ב) שם (ג) מה שכו' (ד) וברכות מ' (ה) [תוספת' ספ"א] (ו) [תוספת' ספ"א ב' ע"א] (ז) [תוספת' ספ"א ב' ע"א] (ח) [תוספת' ספ"א ב' ע"א] (ט) [תוספת' ספ"א ב' ע"א] (י) [תוספת' ספ"א ב' ע"א] (יא) [תוספת' ספ"א ב' ע"א] (יב) [תוספת' ספ"א ב' ע"א] (יג) [תוספת' ספ"א ב' ע"א] (יד) [תוספת' ספ"א ב' ע"א] (טו) [תוספת' ספ"א ב' ע"א] (טז) [תוספת' ספ"א ב' ע"א] (יז) [תוספת' ספ"א ב' ע"א] (יח) [תוספת' ספ"א ב' ע"א] (יט) [תוספת' ספ"א ב' ע"א] (כ) [תוספת' ספ"א ב' ע"א]

תורה אור השלם

1. לא תקלל אדם את אלוהיו... 2. עור לא תתן מכשול... 3. ויראה מאלהיו את עוונותיו... 4. ויראה מאלהיו את עוונותיו...

הגהות הב"ח

א) ר"י ד"ה אלפי... ב) ר"י ד"ה אלפי... ג) ר"י ד"ה אלפי... ד) ר"י ד"ה אלפי... ה) ר"י ד"ה אלפי... ו) ר"י ד"ה אלפי... ז) ר"י ד"ה אלפי... ח) ר"י ד"ה אלפי... ט) ר"י ד"ה אלפי... י) ר"י ד"ה אלפי...

לעני רש"י

גלילי' בלוי'... קמפוריא... [קומפוריא] משה...

מוסף רש"י

כל שיש לו עיקר... שמתן מי'... שנתן נח"ק... מתיבא דנרשין... ע"ד שאלו לו... הו' וכן... איתו פירוש... אלפני דלפני... מפקדין... הו' לא משיען...

לפני אידיהן פרק ראשון עבודה זרה

יד.

עין משפט
גר מצוה

א) א (מי' פ"י מהל'... שמתן ויזיל ה"ל... ב) ב' טושיע' י"ד סי' קנה ספ"א ב'...

רבינו הגנאל

כוכבים... לבונה זכה... לעובדי כוכבים... שמקדישין אותה לעבודת כוכבים... תנא סבולין מוכרין להן חבילה פי' לסחורה וכמה היא חבילה פי' שיש ר' יהודה בן בינאי אין חבילה פחותה משלשת מנין... דילמא אויל היא גרוא דוכן שלשת מנין ויזבין לאחריני ומקטרי ופרקי כ"י מפקדין משום ולפני עור לא תתן מכשול דלא למיזבין להנשו ומקטרי אבל לפני דלפני לא מפקדין... ותרגול לבן... אוקינא בזמן שאומר העובר כוכבים פי' מוכר לי תרגול לבן א"כ אם אמר לבניו אי שחורים בכלל ואפי' לו אמר תרגול לבן זה מוכרין לו... תניא נמי הכי אמר ר' יהודה בזמן שאמר לו תרגול לבן אבל אמר זה הוא מותר ואפי' אמר תרגול לבן זה... ואם יש לו חולה בתוך ביתו מותר... ועובד כוכבים שעשה משתה לבנו מותר... ומי שירי התרגול עובד כוכבים שעשה משתה לבנו אותו היים ואותו האיש אסור ופיקר ר' נחמן בריה דרב משרישא כבודו... ומקשי' ממתני' דתנן וישאר כל הרברים סתמן מותר ופירושן אסור...

א) פי' רבינו הוא פסוקים כ"י... תחת' דיה' כגון ותפיה... לרי' אלל ח"ק ספר י"ד ע"ב

מורניסא... מן ארו והיא שטה כדאמר גר"ה (דף ג'...): הוסיפו עליהן... לענין שביעית: כל שאין לו עיקר... להמקיים נח"ק בימות הגשמים כגון קישוףין וליטוןין ויואל כהן: אין לו שביעית... ומותר לעשות מהן סחורה ואינו מצוה להפקידן: פירי דארוא... גלילי': כטעמיהו דמתי' פטורות דמתני' לאו מין הוא כפי נפשיה אלא ה"ק אין מוכרין להן כל אלו איצטרובלין ובנות שזו בעוקליהן לפי שמולין אותן כפי עבודת כוכבים וזרין לעובדן כן: לבונה זכה... מין לבונה היא: שלש מנין... משקל שלש מנין דהא ודאי לסחורה קא מכיין: אלפני מפקדין... על לפני עור אלו מניין שלא ליתן מכשול בדכ"ה למכור לו וכל הני דאמרינן לזבוי להו משום לפני עור לא תתן מכשול (א) דבן נח מותר על עבודת כוכבים: אלפני דלפני כגון הלוא דהאי ודאי לא לעבודת כוכבים קבעי ומשום דלא לחדן איכו לא חתרינו (ב) ומקטרי לא מפקדין למימר: מותר למכור לו... לעובד כוכבים דתרגול לבן כיון דלא אידכר לבן לאו לעבודת כוכבים קבעי: אולימא דאמר תרגול לבן למי... וא"ל ישראל לא מזבניה לך אלא כהדי אחרינא: אפילו בין תרגולין נמי לא. דהא גלי דמתי' דלעבודת כוכבים קבעי ליה וימא ליה לזבוןן שאר התרגולין כשביל הלנן: ס"ע דאמר זה וזה... מתני' דלר' יהודה כפי עמנו לא ולת"ק לגמרי אסור כגון דמעיקרא אדכר לבן ושחור ודחוס הלנן לבן לרבי יהודה כפי עמנו אסור כיון דמעיקרא אדכר והשתא שקיל לבן ואילן ליה מעיקרא נמי איכיין לגבן והאי דאדכר שחור אישרומי אעריס דיעד הוא דאי שאיל לבן לחודיה לא זבין ליה ישראל וכן תרגולין מותר דמיגו דשחור לאו לעבודת כוכבים לבן לאו לעבודת כוכבים ואילן דקמבע לבן ומיהו תרגול סתמא בין לר' יהודה בין לרבנן מותר למכור לבן תרגול לבן כרבי זירא: תניא נמי הכי... כדחללא רב נחמן דבאומר זה זה פליגי: אימתי... תרגול לבן אסור למכור: בזמן שאמר תרגול זה לבן... מכור לי והאי זה לאו דוקא: אבל אמר זה וזה... אינו מותר למכור לו אלא שיהיה יחד... אלמלא רבי יהודה כדאמר זה זה קאי ומשום הכי כדפי עמנו לא הואיל ואמר לבן ומדברי רבי יהודה נשמע לרבנן: ואפילו אמר תרגול זה לבן... אם היה עובד כוכבים שעושה משתה לבנו או שיש לו חולה בתוך ביתו... דלפטוריהו קבעי ליה משום נוי ולחולה נמי קבעי ליה משום רפואה: אינו אסור... לשאת ולתת עמו אלא אותו היום משום דמקריב הוא היום לעבודת כוכבים ואילן השתא ומודה: בעוויב... האי משתה דקמי מותר למכור לו תרגול לבן לאו דמשתה רופא בנו דהא ודאי לתקריבת עבודת כוכבים קבעי ליה אלא כמשתה של מריעות שעושין הנערים זה עם זה וקורין קמפרייש"א דלא חשיב כולי האי שיקריבו לעבודת כוכבים: לא

מאי איצטרובלין תורניתא ורמינהו הוסיפו עליהן אלכסין ואיצטרובלין מוכססין ובנות שוח ואי סלקא דעתך איצטרובלין תורניתא תורניתא מי איתא בשביעית (א) (והתנן) "איה הכלל כל שיש לו עיקר יש לו שביעית וכל שאין לו עיקר אין לו שביעית אלא אמר רב ספרא פירי דארוא וכן כן איתא רבין א"ר אלעזר פירי דארוא: בנות שוח: "אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן תאיני חיוראתא: ופטורות: אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן בפטורותיהן שנו: לבונה: אמר רבי יצחק אמר ר"ש בן לקיש לבונה זכה תנא "וימכולן מוכרין להן חבילה וכמה חבילה פירש ר' יהודה כי בתירא אין חבילה פחותה משלשה מנין וליחוש דלמא אויל ומובין לאחריני ומקטרי "אמר אביי אלפני מפקדין אלפני דלפני לא מפקדין: ותרגול לבן: א"ר יונה א"ר יורא אמר רב כבוד ואיכא דמתני אמר ר' יונה אמר ר' יורא תרגול לבן למכור לו תרגול לבן תרגול לבן למי אסור למכור לו תרגול לבן תנן רבי יהודה אומר מוכר הוא לו תרגול לבן בין התרגולין היכי דמי אילימא דקאמר תרגול לבן למי תרגול לבן למי אפילו בין התרגולין נמי לא אלא לאו דקא אמר תרגול לבן תרגול לבן ואפילו הכי לרבי יהודה בין התרגולין אין בפני עצמו לא ולת"ק אפילו בין התרגולין אין נמי לא אמר רב נחמן בר יצחק הכא במאי עסקינן כגון דאמר זה זה תניא נמי הכי "אמר ר' יהודה אימתי בזמן שאמר תרגול זה לבן אבל אם אמר זה זה מותר ואפילו אמר תרגול זה עובד כוכבים שעשה משתה לבנו או שהיה לו חולה בתוך ביתו מותר " (והתניא) "עובד כוכבים שעשה משתה לבנו אינו אסור אלא אותו היום ואותו האיש בלבד אותו היום ואותו האיש מיהא אסור אמר רב יצחק בר רב משרשיא בכוויין תנן וישאר כל הרברים סתמן מותר ופירושן אסור כלי סתמן ומאי פירושן אילימא סתמא דקאמר חיטי חיוראתא פירושן דקאמר לעבודת כוכבים לא

זהו לא כתר חטטה ולא כתר לקיטה ולכופף הלכו בו אחר חטטה ונהג דין שביעית שלו כשנה שניה של שמיטה אכן קאי דהכא קא מפרש תלמודא גנות שוח תאני חיוראתא וכן נפסק כ"ג מברין (ב"ב דף ט"ז:) ובפ' ארבעה נדרים שהבאתי משמע דאינו לא תאניס שחורות ולא תאניס לבנות ו"ל דג' מיני תאניס הם שחורות ולבנות הם סתם תאניס ובנות שוח ומאזתם גנות שוח יש מהם רעות יש מהם טובות וצדעות מיירי הכא ובמסקנת דמאי ולכן קורא אותם גנות שוח שחולה הקללה במקולקל אע"פ שמהם לא אכל אדם כי אס מן הטובות והם אותם גנות שבע דמיירי בהו כשצדעות ובנדרים

כי מסתמא אדם הראשון מן הטובות אכל ור"ת היה מפרש דגרס הכא גבי שביעית מוכססין גנות שוח ולא גרס וננות שוח והוא מין גנות שוח ולא גנות שוח ממש ואותו פרי הוא גרוע ומכא ראי' מפי"ק דבנדרות (דף ט"ז:) וס"ל דלמרינן התם הארי והדוב והזנב והבדרלם עיבורין ג' שנים ונכדון חלילין גנות שוח נחש ז' שנים ולאחר רשע לא מנינו חבר ו"א מוכססין גנות שוח ופישי' שם שהוא מין גנות שוח ולא גנות שוח ממש: פירי דארוא... פ"ה גלונין והוא מאלל חיריס ורשעים כשם רש"י פירש פירות אילן שקורין פין יש זו גרעינן ואינו ראוי לחבילה וימא כי גס כמ"ה ר"ה (דף ג'...): פירש"י תורניתא פין ושם מדבר בגוף האלו וכלן בפירות והאי דקאמר כ"ב"ב (דף פ'...): ושם ד"ה מה) ארו אינו עושה פירות ודאי אותו ששמו ארו אינו עושה פירות וזה שמו שטה:

בגון דאמר זה זה... פירש"י שאמר תרגול לבן ושחור למי ור"י אומר דמיירי כגון שיש צד הישראל הרבה תרגולין לגביהם ושחורים וקאמר זה זה והכי משמע כמון דקא אמר אימתי בזמן שאמר תרגול זה לבן משמע דקמייהו קאי ורש"י פירש דזה לאו דוקא: והיכו

זהו לא כתר חטטה ולא כתר לקיטה ולכופף הלכו בו אחר חטטה ונהג דין שביעית שלו כשנה שניה של שמיטה אכן קאי דהכא קא מפרש תלמודא גנות שוח תאני חיוראתא וכן נפסק כ"ג מברין (ב"ב דף ט"ז:) ובפ' ארבעה נדרים שהבאתי משמע דאינו לא תאניס שחורות ולא תאניס לבנות ו"ל דג' מיני תאניס הם שחורות ולבנות הם סתם תאניס ובנות שוח ומאזתם גנות שוח יש מהם רעות יש מהם טובות וצדעות מיירי הכא ובמסקנת דמאי ולכן קורא אותם גנות שוח שחולה הקללה במקולקל אע"פ שמהם לא אכל אדם כי אס מן הטובות והם אותם גנות שבע דמיירי בהו כשצדעות ובנדרים

א) פי' רבינו הוא פסוקים כ"י... תחת' דיה' כגון ותפיה... לרי' אלל ח"ק ספר י"ד ע"ב